

***SAUSZEMES TRANSPORTLĪDZEKĻU
ĪPAŠNIEKU CIVILTIESISKĀS ATBILDĪBAS
OBLIGĀTĀ APDROŠINĀŠANA***

2008.GADA 6 MĒNEŠU REZULTĀTI

Rīga, 2008.g.

OCTA apdrošināšanas nozares darbības rādītāji 2008.gada 6 mēnešos

Šis pārskats sastādīts, par pamatu ņemot OCTA apdrošināšanas nozares pamatrādītājus 2008.gada 6 mēnešos, sniedzot informāciju par izmaiņām, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Pārskats tiek sastādīts saskaņā ar Biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs” (turpmāk – LTAB) Informācijas sistēmā esošajiem datiem uz 2008.gada 26.augustu.

Ceļu satiksmes negadījumi

Svarīgs OCTA apdrošināšanas darbības rādītājus ietekmējošs faktors ir ceļu satiksmē notikušie ceļu satiksmes negadījumi. No visiem 2008.gada 6 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem ceļu satiksmes negadījumiem **12 031** reģistrēti, noformējot Saskaņoto paziņojumu.

Izvērtējot apdrošināšanas sabiedrībās iesniegtās prasības zaudējumu atlīdzībai, redzams, ka vidēji **57.67%** gadījumu tie ir ceļu satiksmes negadījumi, kas pieteikti, pamatojoties uz Saskaņotajiem paziņojumiem (skat. 1.tabulu), turklāt šim skaitlim ir pieaugoša tendence.

1.tabula

2008. gada 6 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits

Mēnesis	Apdrošināšanas gadījumu skaits ¹	Ar SP reģistrēto CSNg skaits ²	SP īpatsvars kopējā apdrošināšanas gadījumu skaita ³
Janvāris	3 583	2 017	56.29%
Februāris	3 494	1 913	54.75%
Marts	3 687	2 159	58.56%
Aprīlis	3 442	2 064	59.97%
Maijs	3 462	1 995	57.63%
Jūnijs	3 193	1 883	58.97%
Kopā	20 861	12 031	57.67%

¹ Ceļu satiksmes negadījumu skaits, kuri reģistrēti apdrošināšanas sabiedrībās un par kuriem ir iesniegti zaudējumu pieteikumi apdrošināšanas sabiedrībās

² Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēts ceļu satiksmes negadījumu skaits no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaita

³ Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu īpatsvars no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto apdrošināšanas gadījumu skaita

Ceļu policijā reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits, salīdzinot ar 2007.gada 6 mēnešu datiem, ir **samazinājies** par **3,8%**.

Uz Saskaņoto paziņojumu pamata reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits apdrošināšanas sabiedrībās 2008.gada 6 mēnešos arī ir samazinājies par 4,2% (**12 031**- salīdzinot ar 12 560 2007.gada 6 mēnešos). Tas skaidrojams ar to, ka Saskaņoto paziņojumu izmantošana sasniegusi savu iespējamo pielietojuma kapacitatīvo līmeni un 2008.gada pirmajā pusgadā ir vērojama tendence samazināties ceļu satiksmes negadījumu skaitam.

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem no 2008.gada 6 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem **20 861** apdrošināšanas gadījumiem **19 867** apdrošināšanas gadījumi ir reģistrēti Latvijā (t.sk. 11 777 ir reģistrēti Rīgā, kas sastāda 59,3% no reģistrētajiem Latvijā), savukārt ārvalstīs reģistrēti **1 362** apdrošināšanas gadījumi, kas sastāda 6,5% no visiem reģistrētajiem gadījumiem. Valstis, kurās reģistrēts vislielākais apdrošināšanas gadījumu skaits ir Vācija, Polija, Lietuva un Igaunija, attiecīgi gadījumu skaits 209, 148, 134 un 72.

Apdrošināšanas atlīdzību izmaksas

Apdrošināšanas atlīdzības ir rādītājs, kas saistīts un ir atkarīgs no ceļu satiksmē notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem. 2008.gada 6 mēnešos ir tikuši pieņemti **27 146** lēmumi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksām par kopējo summu **Ls 20 333 046,71**.

Vidējās atlīdzības izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu 2007.gada 6 mēnešos sastādīja 585,63 Ls. Attiecīgi 2008.gada 6 mēnešos vidējās izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu ir **757,68** Ls, kas ir par **29,37%** vairāk.

Vislielākais lēmumu skaits tika pieņemts par transportlīdzekļu bojājumu un bojāejas zaudējumu atlīdzināšanu, kas kopā sastādīja 92% no kopējās atlīdzību summas (skat.2.tabulu).

2.tabula

Pārskats par apdrošināšanas sabiedrību un Garantijas fonda apdrošināšanas atlīdzību sadalījumu pa zaudējumu veidiem

Zaudējumu veids	Atlīdzību summa (Ls)	Īpatsvars, %	Lēmumu skaits	Īpatsvars, %	Vidēja atlīdzība lēmumā (Ls)
Ārstēšanās izmaksas	446 703,82	2,2	665	2,45	671,74
Rehabilitācijas izdevumi	4912,36	0,02	14	0,05	350,88
Pārejoša darbnespēja personai	28197,03	0,14	72	0,27	391,63
Pensijas invalīdiem	1 929,90	0,01	14	0,05	137,85
Pensijas apgādājamiem	124 937,47	0,61	63	0,23	1983,13
Atlīdzība Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai (VSAA)	547,49	0	2	0,01	273,75
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti	200,00	0	2	0,01	100
Protežēšanas izdevumi	1 350,00	0,01	1	0	1350
Apbedīšanas izdevumi	36 105,26	0,18	40	0,15	902,63
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi	3310,9	0,02	28	0,1	118,25
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas fizisku traumu	176 401,94	0,87	132	0,49	1336,38
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas sakropļojumu, invaliditāti	950	0	12	0,04	79,17
Transportlīdzekļa bojājumi	15 908 190,82	78,24	23 137	85,23	687,56
Transportlīdzekļa bojāeja	2 810 048,47	13,82	1710	6,3	1643,3
Mantas bojājumi, bojāeja	344 154,75	1,69	432	1,59	796,65
Ceļa, ceļa būvju, ēku bojājumi, bojāeja	162 742,00	0,8	214	0,79	760,48
Kaitējums videi	78408,65	0,39	11	0,04	7128,06
Atlīdzība Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūrai (VOAVA)	203 955,05	1	597	2,2	341,63
Kopā	20 333 046,71	100	27 146,00	100	749,03

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem, 2008.gada 6 mēnešos ir tikuši pieņemti **767** lēmumi atlīdzību izmaksām no Garantijas fonda par kopējo summu **Ls 710 355,40** vidējās

izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu sastādīja Ls **933,45**, savukārt vidējās atlīdzības lieluma apmērs lēmumā – Ls 926,14.

2008.gada 6 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās tikuši iesniegti kopā, ņemot vērā arī iepriekšējos gados notikušos ceļu satiksmes negadījumus, **29 786** zaudējumu pieteikumi, kas ir par **510** jeb 1,67% vairāk nekā 2007.gada 6 mēnešos.

Saistībā ar šī gada un iepriekšējo gadu zaudējumu pieteikumiem 2008.gada 6 mēnešos pieņemti **27 146** lēmumi, par kopējo summu Ls **20 333 046,71**, kas ir par Ls **6 666 189,79** jeb **48,7%** vairāk nekā 2007.gada 6 mēnešos. **26 655** lēmumi ir pieņemti par Latvijā notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **19 983 086,91**, t.sk. par negadījumiem, kas notikuši Rīgā - pieņemti 15 117 lēmumi par summu Ls 10 007 158,88. Savukārt, 1 362 lēmumi ir pieņemti par ārvalstīs notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **2 699 948,23**, kas sastāda **13,2%** no kopējās atlīdzību summas un vidējās atlīdzības lielums par gadījumu – Ls **1 986.72**

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts

OCTA apdrošināšanas nozares darbību kopumā var raksturot ar visu apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, kas 2008.gada 6 mēnešos nozarei kopumā ir bijis negatīvs.

2008.gada 6 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībām piekritušo atlīdzību prasību neto summa sastādīja **Ls 18 911 903** kas ir par Ls 5 512 130 jeb **41,1%** vairāk nekā 2007.gada 6 mēnešos.

Salīdzinot 2008.gada 6 mēnešu rādītājus ar 2007.gada 6 mēnešiem var secināt, ka nopelnīto prēmiju palielinājums, kas sastāda **63,6%**, ir nedaudz straujāks, nekā piekritušo prasību apmēra palielinājums – **41,1%**.

Aplūkojot apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, no aprēķina var izdalīt dažas atsevišķas ieņēmumu un izdevumu pozīcijas, kas raksturo apdrošināšanas sabiedrību un nozares darbību kopumā (sk.3.tabulu).

3.tabula

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts, salīdzinot 2007. un 2008.gada 6 mēnešus

Rādītājs	2007.gada 6 mēneši	2008.gada 6 mēneši
Nopelnītās prēmijas, Ls	15 549 883	25 438 254
Piekritušās atlīdzību prasības neto, Ls	13 399 773	18 911 903
t.sk. atlīdzību noregulēšanas izdevumi, Ls	861 991	1 039 920
Neto darbības izdevumi, Ls	4 867 108	8 827 199
Citi tehniskie izdevumi neto, Ls	18 541	67 616
Tehniskais rezultāts	-1 551 567	-1 836 060

3.tabulā nav attēlotas visas peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta noteikšanas pozīcijas, tikai salīdzināta nopelnīto prēmiju ienākumu daļa ar apdrošināšanas sabiedrību izdevumiem sakarā ar piekritušo apdrošināšanas atlīdzību izmaksām un apdrošināšanas sabiedrību darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem izdevumiem.

4.tabula

2008.gada 6 mēnešu OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina kopsavilkuma rādītāji

Rādītāji	
Zaudējumu rādītājs*, %	74,3
Izdevumu rādītājs*, %	35,0

Kombinētais rādītājs, %	109,4
*Zaudējumu rādītāju raksturo piekritušo atlīdzību prasību un nopelnīto prēmiju attiecība, savukārt izdevumu rādītājā tiek ietverta izdevumu un nopelnīto prēmiju attiecība. Kombinētais rādītājs ir zaudējumu un izdevumu rādītāju summa.	

Apdrošināšanas sabiedrības OCTA obligātos atskaitījumus atskaita no apdrošināšanas prēmijām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. 2008.gada 6 mēnešos šie atskaitījumi kopā sastādīja Ls 1 552 957, tai skaitā ceļu satiksmes negadījumu novēršanas un profilakses fondā Ls 762 587,64. Salīdzinot ar šo pašu iepriekšējā gada periodu, kur šie atskaitījumi sastādīja Ls 499 249,46, var redzēt ka pieaugums sastāda **52,7%**. Tā kā no 2004.gada 1.maija ievērojami palielinājušies apdrošināšanas sabiedrību atbildības limiti, obligāta prasība ir parakstīto risku pārapsrošināšana, kur izdevumi 2008.gada 6 mēnešos sastādīja 26,15% no visu apdrošināšanas prēmiju summas.

Reģistrētie transportlīdzekļi

OCTA apdrošināšanas jomu Latvijas Republikā veido transportlīdzekļi, kas piedalās ceļu satiksmē. Kopā Latvijā uz 2008. gada 30. jūniju pēc CSDD, VTUA un TTP datiem ir reģistrēti **1 323 051** transportlīdzekļi. Salīdzinot ar reģistrēto transportlīdzekļu skaitu uz 2007.gada 30.jūniju, to skaits pieaudzis par **5,06%**. No visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati ir izgājuši tikai **52,2%** jeb **690 197** transportlīdzekļi (skat. 5.tabulu).

Pēc LTAB datiem uz 2008. gada 30.jūniju apdrošināta ir **728 843** Latvijā reģistrēto transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība, kas sastāda 105,6 % no tehniskā kārtībā esošiem – tātad saglabājas tendence, ka ceļu satiksmē piedalās transportlīdzekļi, kuriem nav veikta tehniskā apskate.

Vērtējot apdrošināšanas atlīdzības no Garantijas fonda, kurās pieņemti lēmumi zaudējumu atlīdzībai saistībā ar neapdrošināto transportlīdzekļu izraisītajiem ceļu satiksmes negadījumiem un salīdzinot tās ar kopējo apdrošināšanas atlīdzību skaitu, kā arī salīdzinot transportlīdzekļu skaitu, kuru īpašnieki savu civiltiesisko atbildību ir apdrošinājuši un tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaitu pēc datiem uz 2008. gada 30.jūniju, var izdarīt secinājumus, ka no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ceļu satiksmē Latvijā aktīvi piedalās aptuveni 690 000 – 720 000 transportlīdzekļi, no kuriem, ievērojot augstāk teikto, aptuveni 730 000 gadījumos īpašnieku civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta.

5.tabula

Reģistrēto transportlīdzekļu skaits, kuri ir apdrošināti un ir izgājuši tehnisko apskati

Transportlīdzekļa veids	Reģistrēto skaits uz 2008.gada 30.jūniju	Tehniskā kārtībā esoši (ar veiktu TA) uz 2008.gada 30.jūniju	Tehniskā kārtībā esoši (procentuāli no reģistrēto skaita)	Apdrošināti uz 2008.gada 30.jūniju	Apdrošināti procentuāli no reģistrētajiem	Apdrošināti procentuāli no tiem, kas ir tehniskā kārtībā
Vieglie a/m	927 059	542 146	58,5%	555 334	59,9%	102,4%
Kravas a/m	130 286	63 263	48,6%	66 363	50,9%	104,9%
Autobusi	10 598	4 764	45,0%	5 157	48,7%	108,2%
Automobiļu piekabes	80 486	35 330	43,9%	40 697	50,6%	115,2%
Motocikli*	33 618	9 068	27,0%	10 584	31,5%	116,7%
Traktori, pašgājēji	101 959	25 775	25,3%	36 666	36,0%	142,3%
Traktoru piekabes	38 376	9 182	23,9%	13 381	34,9%	145,7%
Tramvaji, trolejbusi	669	669	100,0%	661	98,8%	98,8%
Kopā:	1 323 051	690 197	52,2%	728 843	55,1%	105,6%

Sūdzību izskatīšana

Balstoties uz LTAB apkopotajiem datiem par saņemtajām sūdzībām sakarā ar apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem atlīdzību izmaksu lietās, 2008.gada 6 mēnešos par apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem un rīcības atbilstību OCTA Likumam kopā izskatīta **136** sūdzība.

Analizējot sūdzības pēc būtības:

- **66** gadījumos atzīts, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir pamatots;
- **27** gadījumos atzīts, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots;
- **11** gadījumos sūdzības iesniedzējiem sniegtas rakstiskas atbildes.

Vērtējot sūdzību skaitu pa gadiem (sk.6.tabulu) ir redzams, ka sūdzību īpatsvars, kuras izskatot atzīts, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots, ir bijis robežās no **0,1%** līdz **0,2%** no visiem apdrošināšanas gadījumiem. Tas ir salīdzinoši neliels skaits, kas liecina, ka vairumā gadījumu cietušajam nav pamata būt neapmierinātam ar apdrošināšanas sabiedrības pieņemto lēmumu.

Galvenie sūdzību iemesli:

- 1) atteikums apdrošināšanas atlīdzību izmaksai;
- 2) cietušais nav apmierināts ar novērtētā zaudējuma apmēru;
- 3) cietušais pats atzīts par daļēji līdzatbildīgu zaudējumu nodarīšanā;
- 4) cietušais ilgstoši nav saņēmis apdrošināšanas atlīdzību.

6.tabulā ir atspoguļots sūdzību iemeslu īpatsvars kopējā apdrošināšanas gadījumu skaitā.

6.tabula

Pārskats par saņemtajām un izskatītajām sūdzībām

Gads	Apdrošināšanas gadījumi*	Sūdzības, kopā	% no apdr. gadīj.	t.sk. sūdzības par apdrošināš. sabiedrības lēmumu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par nepamatotu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par pamatotu	% no apdr. gadīj.
2005	29 633	187	0,63	106	0,36	56	0,19	50	0,17
2006	37 139	186	0,50	88	0,24	33	0,09	55	0,15
2007	48 202	217	0,45	114	0,24	54	0,11	60	0,12
2008.gada 6 mēneši	20 143	136	0,68	93	0,46	27	0,13	66	0,33
Kopā**	227 777	1 685	0,74	970	0,43	454	0,20	516	0,23

*apdrošināšanas gadījumu skaits, saistībā ar kuriem apdrošināšanas sabiedrībās ir pieņemti lēmumi par zaudējumu atlīdzību

** kopējā summa kopš 2000.gada